

31
32
7

ואין כל הכחות שוות. אבל מ"מ דברי התוס' בתירוצו וחו
כי אינם מיושבים דמ"מ נ"מ לאסרה לשמש קודם ג"ש אם
ראתה ג"ש: (רי"ש מהרש"א)
בא"ד דרובל בעילת מצוה ופורה. נ"צ דף סה ע"ב:
(רי"ש מהרש"א)
תד"ה היא וכו'. ומפרש ר"ת משום דנקטיה לעיל נקטי
נמי הכא כלל: (רי"ש מהרש"א)
תד"ה מה אני לכחונה. שנבעלה לפסול לה. ל"ג דקל צה
לפי' קדושין כשיהיה פסומה מנת שגל ונבעלה ממנו חפ'י
הוא ישרוף וצו נחלמנה פסולה היא לכהונה אם הימה
מאמנה מלאה: (רי"ש מהרש"א)
משנה בן ט' שנים. ראש השנה דף י"א ד"ה בן כ"ד חדש.
עירובין יג ע"א. טוה בו ע"ב. ד"ה אבל. יבמות סח
ע"ב. דף צח ע"א. פסחים צא ע"א. קדושין י ע"א דף עד.
דף יט ע"א ד"ה ומדאורייתא. ועין שם סג ע"ב ד"ה בני.
גיטין ט ע"ב ד"ה וכתב. דף סה ע"ב ד"ה הגיג. סנהדרין נב
ע"ב ד"ה איש. דף נה ע"ב ד"ה וחייבין ד"ה ואינו גט. כריתות
יא ע"א ד"ה דהא: (פארי נתיב)
ונסקלה ע"י. בא"ה כ' חלק לרבא בין קטן לקטנה משום
דפיתוי קטנה אונס הוא אבל קטן לאו אונס הוא דאין קישור
אלא לדעת. בענינות לא הבנתי דכמו דקטנה אפי' מודה
נקרא אונס משום דדעת שלה אינה שלמה. קטן נמי מאי
הוה דאין קישור אלא לדעת כיון דדעתו אינה שלמה. ועי'
מש"כ בחדושי על הרמב"ם בפ"ם מהל' טוהה ה"ד בס"ד:
(רי"ש מהרש"א)
עשו ביאת בן תשע. אי קונה מדאורייתא או רק דרבנן עי'
קדושין יב ע"א תד"ה ומדאורייתא ובהה"פ פ"ה מהליצה
ויבום חז"ה: (גליין מהרש"א)
רש"י ד"ה קנאה. וזכה בנכסי אחיו. עי' תר"ט. וכ"ד
תמורה. א' דמאי ס"ד לחלק בין לזכות בנכסי אחיו
לבין ליורשה הלא תרוייהו דבר שבממון חס. ב' דכיון
שכן. מטמא לה נמי מטעם המבואר ביבמות (סוף דף פט)
ע"ש. ג' למאי דפסיקא ליה לדעת הה"מ דמדאורייתא קני
לה (אף דמדברין לא אעשה אלא כמאמר בגדול) דיוורשה
ומטמא לה. א"כ הלא דעת רש"י בקדושין (ט) ד"ה
דמדאורייתא קני לה וכ"פ שם להדיא דהא דתנן קנאה היינו
ליורשה. והתוס' שם העתיקו משמו ג"כ ולטמא לה.
בדאמת טומאתו תלויה בירושתו כמו שהוה ביבמות שם.
זה נראה לעין דאשתמטיה במחכ"ת. ד' כיון שרש"י
פ"ה בסמוך דוא"מ בתרומה קאי איבם ב"ט. א"כ נראה
לכאורה דאינו מטמא לה ג"כ ועי' ביבמות שם. ועי' בב"ש
סי' ק"ע סק"יב: (רי"ש מהרש"א)
ד"ה ופוסל בו. דקדוש. נ"צ יבמות דף לו ע"ב: (רי"ש מהרש"א)
ד"ה ואינו מאכיל וכו'. אע"ג דקני לה בך ביאה כלל:
(רי"ש מהרש"א)
בא"ד לא אכלה בתרומה. נ"צ לפי דלא הו' אלא כמאמר של
גדול כדלמא גנמ' כלן וז"ל למה זכר נכסי אחיו:
(רי"ש מהרש"א)
ד"ה ופוסל את. דמודה בקנס פטור. נ"צ עין מוס' וזמ"ס
דף ע"א ע"א ד"ה ע"פ ע"א:
ד"ה מה ע"ב גמרא ויכן ה' אלהים את בעלע כלל:
(רי"ש מהרש"א)
מלמד שנתן הקב"ה בינה ויתרה באשה. כענין זה בפ"ק
דסנהדרין ריש דף י' על פסוק וירא אחריו ויבן מזבח פירשי
הבין מזבח לפתיו:
נדרים נדר בו ותר הזמן. לקמן דף מו ע"א ד"ה קטנה.
ברכות מו ע"ב ד"ה קטן פורה. פסחים פח ע"א ד"ה איש ד"ה
שח: (פארי נתיב)
רבי יוחנן ורבי' ל. בהר"ן פ' יוה"כ (עלה רכ"ז ע"א ד"ה אר
היטא) כתב דר"י חדר ביה משום דאתותב מיהו ר"ז ור"ח
לא הדרו בהו משום דאפליגי תנאי בהא: (גליין מהרש"א)
וסימנך וזאת לפנים בישראל. עפרש"י וז' הפירושים
דמוקים. וז"ל דהא' בשרא' ל"ד. אלא כלומר הנוכחים לפניו
הן אמרו דלפני דינו כלפניו לענין לחשב בשרא' (כלומר
לחשוב גדול) וזה ה' ידוע להם שלא יענו דוודאי דברי רז
ור"ם נשנו קרוב ואח"כ דברי ר"י ורבי' ל' דכך עולם לגרוס
דברי רז קודם ר"י. וזו סימן שגשגה ראשון אמר שהוא
לפנים. ודע שדרכו של רנ"ז ליתן סימונים תמיד בקרא
וש"ד. והיינו כדלמרי' עלי' ס"פ כל הגט עדי סופאה הוא
דלייק קרא. ועוד י"ל כפשוטו מי שדבריו נשנו לפניו דהיינו
רז שדבריו נשנו תמיד קודם לר' יוחנן (שהיה רז גדול חזקן
ממנו) הוא חומר לפניו (ולענין ר"י ורבי' ל' מי הו' קשים
מינו' עי' צימא' נשנו ר"י בשרא' שיהא שיהא כלומר
זמן היינו דברי ר"י ורבי' ל'. וז"ל חזקת חס הסדר נשנו מלאה
לפנים ואח"כ בשרא' הוא לפניו שדבריו נשנו תמיד כמ"ס:
(רי"ש מהרש"א)
נדרן נדר והקדשן הקדש כלל וכן לקמן:
קטן הוא. ע' מ"ס פ"א מנדרים חלקה ג': (גליין מהרש"א)
רש"י ד"ה אפילו. ואין שוטה אלא המקדש בסתיו. נ"צ
דברי רש"י סק"יב וז"ל מתחלתן לנפול כיון דס"ל
לדון שוטה רק אלו השלשה נזכ' איכ' למה הו"ר נפול טעם

בא"ד לא איצטריך למדרש. נ"צ א"ס נולד אחר מימא אצ"ו
ודאי לרין קלל:
תד"ה הא. משמע דבכל ולדות בעי רשב"ג ל' יום כצ"ל:
(רי"ש מהרש"א)
משנה ב' ג' שנים בו למ"ד יום א"ב. לקמן מו ע"ב ד"ה
מע"ל. דף לב ע"א ד"ה היא קרא. ועין שם מט ע"א
ד"ה וכו'. ראש השנה י ע"א ד"ה בן כ"ד חדש. ועין שם
ע"ב ד"ה שלשה ושלשים. יבמות דף יד ע"א ד"ה מותר.
כתובות ט ע"א רש"י ד"ה פחותה. קדושין י ע"א ד"ה עד
שיהא. ועין שם סג ע"ב ד"ה בני:
והייבין עליה משום א"א. עי' בא"ר שכ' דגבי בן תשע
לקמן לא קתני וחייבין עליה משום א"א שאין קנינו קנין
גמור בו כדקתני ואינו נותן גט עד שיגדיל. אדרבה מזה
משמע דלפשיטה דקנה לגמרי כיון דסגי לה בגט בלא
חליצה. עד שהוצרך רב לתרץ דה"ק לכשיגדיל יבעול בו:
(רי"ש מהרש"א)
והייבין עליו משום אשת איש. נ"צ עי' תר"ט מ"ס כנס
מוס' וז"ל ציננות:
נשאת לבחן תאכל בתרומה. נ"צ עין בטהרתין דף נה ע"ב
מס' ד"ה נשאת:
רש"י ד"ה אם בא עליה יכנס קנאה. וזכה בנכסי אחיו
וליוורשה בו כצ"ל:
ד"ה וחייבין עליה. אם קבל בה אביה קדושין בו. בתוי"ט
ומיהו ודאי דרש"י ה"מ לאסבחה נמי במסרה אביה לבואה
בו. ול"ל דרש"י דק שפיר דמלשון מתנותן משמע דאף
דהיא א"א מכבר אפ"ה א"ה עליה רק אם בא עליה אחר
ג"ש ויום א'. ובקדושין הלא לא נעשית א"א ג"כ אלא
לאחר ג"ש ויום א':
ד"ה והיא פטורה. דברי התוי"ט בזה הדבור מגומגמן:
(רי"ש מהרש"א)
תוספות תד"ה שלשים. והא דפריך בפ' ד"ה ממתנות
בו כצ"ל:
בא"ד דרש"י לאוקמי כוונתה מוקמינן כצ"ל:
ד"ה מה ע"א ח"מ איכא תנא דאמר ל"י בשנה חשוב
שנה. עי' פירש"י. ואף דר"מ גופיה אית ליה בריה שם דיום
א' חשוב שנה. י"ל דתנא תנא אליבאה. ל"ו תרין דקני לישון
הברייתא דאמרה ג' שנים כמ"ס התוס'. דק"ק דר"י
עצמו אמר שם טעמא דר"מ מדכתיב באחת ושש מאות
שנה מדאכתי יום א' בו וקא קני לה שנה. וי"ל דרש"י
דכתיב באחת בששמש הב'. או דלשון תורה לחוד. ול"ה
לחוד כדארי"ה גופיה בע"ז (נח ב') ובחולין (קל ב'):
(רי"ש מהרש"א)
הא אחר בא עליה. כלומר אחר שזר נתוליד ואתא דס' על
ידו הו"ל שעתא:
האי דם נדה הוא. וז"ל תרתי לענין טהרות ולענין איסור
לנעלה:
אסורם בו בת ג' שנים. יבמות ס ע"ב. ע"ז דף יז:
(פארי נתיב)
משמשת במוך. לעיל ג ע"א. דף כה ע"ב ד"ה קמ"ל:
(פארי נתיב)
לחיות שטמנו לו אצבעו בדבש. נ"צ משל כיואל מזה נמלא
מירושלמי פ"ד דקטנה על ענין תחלתו בלגום וסופו בלגון
ונמדרש רב פ' נשא ומירומה נמלא' ה' מכות סי' ר"ד
ס"ק כ'. ומ"ס כס שכל התורה כלה הלכה למשה מסיני כך
פחותה מנת ג' שנים אין מאמנה ביה ה"ל. ומכאן ראה
לשטת ה"ל"ה כחשונה כלל מו"ז דשעורין שצנן ונצבת ג"כ
כלל הלכות המסורות מסני ועי' לעיל (נ"צ ע"א וס' ע"ג)
אמר דב' ג' ויום אחד שנתמלא ביה וכן פ' שם וס' ע"ג
אחד הלכתי ניטא. ועי' שו"ת מות יאיר סי' ק"צ ששארין
מזה:
מסתכלים זה בזה. כקטורים שלכסוף פסלה נחלת וזהו הדבר
קשה בעיניהם שהקל מתחלה עס שלא היה הדבר נזרז לו
כפי הנראה ממאמרו האחרון:
רש"י ד"ה איתודר וכו'. ואין דם בתולים כלל:
תוספות תד"ה אחר בו. אבל אשת ישראל לא דפיתוי
קטנה אונס. נ"צ עי' מוס' כחצות (ט ע"א) דכמ
ג"כ כפ"ל וזוהו מן הירושלמי פ"א וז' דקטנה מימרה דר'
יומן קטנה שזינתה אין לה רצון לאסור על צעלה. ואולם
הרמב"ם פקד ג' מהל' סוטה (ה"ד) סובר דקטנה שזינתה
נקרס על צעלה וכבר השיגו הראש"ד ואולי הרמב"ם הו"ל
מחלמנין כפשיטות כלן שמה אחר כל עליה ונאסרה. ודומק
לאוקמי' באש כתי:
בא"ד דפתוי קטנה אונס היא. נ"צ יבמות דף סא ע"ב:
(רי"ש מהרש"א)
בא"ד אמאי דחוק לאשכוחי וכו' בגון שבעל תוך שלשה
כלל:
בא"ד וי"ל דניחא ליה בו' דהויא כל ימיה אסורה לבעלה.
מש"כ ה"ס דמ"מ נ"מ אם ראהה ג"פ מחמת שמשוי דאי
אמרין לא מיתצרו אסורה לבעלה לעולם. ולי צ"ל לדינא
ד"ל דביאות של ג"ש שלח היתה או ראיה לבואה.

אפשר דגם מותר להרזו ועי' ת' הות יאיר סי' לא
י"ל לו ע"א:
בא"ד ואת א"כ עובר נז"מ בישיבה בו'. והמ"ל נמי דמ"ל
בהרזו. ועי' לשונם בב"ב:
(רי"ש מהרש"א)
בא"ד בפרק בן סורר ומורה (דף עז). צל דף עב עמוד ב':
(גליין מהרש"א)
בא"ד עובר יצא ראשו כלל:
בא"ד והייבא דממה אמו חייב. נ"צ עי' מוס' חולין (נ"ג ע"א)
ד"ה אחר. שכתב בפשיטות דק"ב נ"צ נהרג על העצברים ולא
יבא ולא חלקו בין ממה האם לו לא ועי' שו"ת מרומת
דברין סי' נ"מ ומ"ס המוס' שם בחולין. דלישרא' מ"מ
נכתבה אסור להרוג העובר. ואולם מדברי התוס' כחן משמע
ד"ה יתיר למתלה. ועי' שו"ת מות יאיר סי' לא שכתב דלדעת
הה"מ ג' חולין. דממה אמו מיב ממה ההורג. ואם
האם מיה עדיין פטור כלל אסור וכלל עקר הולד מותר ועי'
נ"ס מ' עיקר סי' נ"א ודע דסוף דברי התוס' הללו ממוס' ה
יתיר. מ"ס גוסס כד' אדם ההורג פטור וצ"ל מתחילין
נ"ל השנה כדלמרינן פ"ד דיומא דלן חולין כפקות נפשות
אפי' הרוג וצאמת לא נמלא' שם רמו רחמ' מענין גוסס.
ד"ה ידע' שם יומא (פ' ע"ג) טרחה לפרש מאמר זה דל"ה
נפקות נפשות אחר הרוג נ"ל עובד כוכבים ושרא' ופרט
נ"ל ומועד לא פרסו כפשיטות דלכהונה על גוסס. ועי' מ'ת
עיקר סי' הניל' וס' י' מהל' פ"ג מהל' שבת ה' י' תמה
י"ה מדוע נפלו ממרמך לתמס הרי קי"ל אפילו למי שמה
הפקות ע"ש:
(מהר"ן חיות)
בא"ד ואת את"ל דמותר להרזו בבטן. אין הלשון מדויק
הלן הוא דשי' להרוג את העובר בלי טעם אע"ג דלן
ההורג נהרג עליו. ואין רחמ' משהיא דערכין דמשום נוול
הלן נגשו לו ועובר כלל הוא. וכל"ה נמי הרי סופו
נתיב עס אמו:
(רי"ש מהרש"א)
בא"ד וי"ל דמכל מקום. עי' בזה בהר"ן פ' יוה"כ בסוגי
ד"ה ביהמה שתרזחה (עלה רכז ע"ב ד"ה וכתב בה"מ):
(גליין מהרש"א)
בא"ד אע"ג דמותר להרזו. ודאי אי מותר להרזו א"כ עליו
א"כ חשבת אלא כצ"ל אפי' דאינו חייב אם הרזו כמו בגוסס
כצ"ל ראה ממה ת' הות יאיר ע"ה לו ע"א:
(גליין מהרש"א)
בא"ד אע"ג דמותר להרזו. נ"צ עין מוס' כסנהדרין נט
כ"ד ד"ה לנאל מידעס. ומוס' סוטה כו ע"א ד"ה מעוברת
כלל' בו:
(ברוך טעם)
בא"ד דאין מהלפין. עי' ת' שבות יעקב ח"ג סי' י"ג שכתב
נ"ל כנחז' איך סי' ש"ל. ואולי עוברים וגוססים קאמר דשאני:
(גליין מהרש"א)
י"ה מר ע"ב גמרא ואמר מר בו' בן שנוול בו'. בב"ב
ה"ה דאמר מר בו':
(רי"ש מהרש"א)
יאמר מר בריה דרב יוסף משמיה דרבא בן שנוול בו'. נ"צ
נ"צ דף קמט ע"ג גרס' דלמך כלל' מ':
(רי"ש מהרש"א)
יהורגו חייב דכתיב ואיש כי יכה כל נפש מ"מ. נ"צ עי'
ה"ס ערכין (פ' ע"א) ללמדי מוול ומ"ס התוס' שם דכסוגיא
ה"ה מוקמינן בעלוי מדשיו לא הפגמי דקל לענין אכלות מוק'
כלן בעלוי מדשיו ולא דקין זו דההורגו חייב. ועוד הרי לעיל
לענין מטמא בעמא מת אמר ג"כ דנפקא מנפשות כל דהו'
י"ל הו"מ דבעלוי מדשיו מיידי ושו' קשה נמלא' דגס טרפה
נכלל. ואפשר דכוונת התוס' כיון דנפלא אמת מוקי בעלוי מדשיו
ה"ד דעל כל המשנה קאי הך אוקימנא:
(מהר"ן חיות)
בחתן שלם למאי איתא. דהא כבר תנא לכולהו מולי
דאורייתא דשניה צריה אוקמינן ר"פ דקמ"ל אפי' למידי
דנפול דשנייה לחומרה נמי:
(רי"ש מהרש"א)
יהורגו חייב בו' כ"ג. יבמות נא ע"ב ד"ה ביאת שני. דף צו
ע"ב ד"ה פוסל. בבא קמא לה ע"ב ד"ה מכה אביו. דף מג
ע"ב ד"ה מה אדם. ברכות טו ע"ב ברי"ש. בבא בתרא דף כ
ע"א ד"ה ונכרי. סנהדרין פד ע"ב ד"ה ואלו הן. דף עט ע"ב
ד"ה מכה אדם. ועין שם נ ע"ב רש"י ד"ה אף על העוברין.
ערכין דף פ ע"ב ד"ה לאתויי מגורל:
(פארי נתיב)
י"י ד"ה ופרנסה. עובר שבמעני אמו וכו' הוא מיתא
ברישא כלל:
(רי"ש מהרש"א)
י"ה כמאן דלא כר"ש. אכולה מתנותין קאי בו'. דבריו אלו
נשמעו מחת"ר"ט ד"ה ופורה שכ' וגם בגמרא אחרת (ר"ל
הא דק"ל שכלו לו דרשיו) דאמרין כחתן שלם בו' משמע
ששאר חדינין שוין בין כלו בין לא כלו. ועי' לח"מ פ"א
מהל' יבום:
(רי"ש מהרש"א)
י"ה פחותה מ"מ. למ"ד המזבה לעובר ל"ק (ר"ל ואף
בירושא ממילא לא זכי) לא איצטריך בו'. ותימה
הא אף דס"ל דאין לו זכיה קודם שנוול מ"מ לא אבר
חלק וירושא כשילור ויטול חלק כשאר אחיו וכדמוכה ג"כ
מזה דמשני רבא חתם ש"ה דרפויי מרפאין בידיהו
מזיקא ע"ש ובפ"י הרשב"ם. וא"כ ס"ד דממעט חלק
בכורה ג"כ לחכי איצטריך קרא ודילול. ונראה דלפני התוס'
היה הגי' גם בתירוצו דמר בו' לומר שנוול בו'. אבל עובר
לא מ"ס וילדו בו' וכמו דאיתא בב"ב. ופירושו דעובר לא